

TÓM TẮT CHUNG

Từ năm 2016 đến năm 2021, Chương trình Đối tác Thúc đẩy Phát triển Doanh nghiệp APEC-Canada (“Chương trình Đối tác”) đã tìm cách nâng cao năng lực cạnh tranh của các doanh nghiệp siêu nhỏ, nhỏ và vừa (MSME) tại những nền kinh tế đang phát triển trong khu vực Diễn đàn Hợp tác Kinh tế Châu Á - Thái Bình Dương (APEC). Mục tiêu của Chương trình Đối tác là nâng cao năng lực cạnh tranh của các MSME nhằm hướng tới mục tiêu cuối cùng là thúc đẩy xóa đói, giảm nghèo và tăng trưởng kinh tế bền vững trong khu vực APEC. Chương trình Đối tác ghi nhận vai trò trung tâm của các MSME trong việc trực tiếp mang đến các cơ hội phát triển kinh tế cho người dân địa phương trong các nền kinh tế APEC, đồng thời đóng góp vào sự tăng trưởng kinh tế chung trong khu vực. APF Canada đã triển khai một chương trình bốn năm tập trung vào hoạt động nghiên cứu, đào tạo và cố vấn cho các MSME với mục tiêu cuối cùng là cung cấp những công cụ, ý tưởng, kiến thức thực tiễn tốt nhất nhằm thúc đẩy tăng trưởng kinh tế và xóa đói, giảm nghèo.

Trong khi các MSME có tiềm năng to lớn để đạt được những mục tiêu này, thì các doanh nghiệp nhỏ đó vẫn phải đối mặt với một số thách thức trên hành trình hướng đến sự phát triển và thành công của mình. Chương trình Đối tác đã nỗ lực xây dựng năng lực cạnh tranh cho các MSME trong bốn lĩnh vực chủ đề chính: công nghệ và đổi mới sáng tạo, vốn nhân lực, tiếp cận thị trường và khởi nghiệp xã hội. Hiện tại, trong năm cuối triển khai Chương trình, khi các MSME trong khu vực APEC đang phải đối mặt với những tác động ngắn hạn và lâu dài do đại dịch COVID-19, Chương trình Đối tác đang triển khai thêm các nghiên cứu thực địa và những hoạt động đã được thực hiện tại Indonesia, Peru, Philippines và Việt Nam, với mục tiêu minh họa những thách thức trước thời điểm bùng phát đại dịch mà các MSME đã phải đối mặt, đồng thời xác định những hạn chế, yếu kém và ưu tiên cho kỹ nguyên “bình thường mới” trong đại dịch COVID-19. Trong báo cáo này, Chương trình Đối tác đã tổng hợp các bài học và kinh nghiệm thực tiễn tốt nhất mà Chương trình đã “đúc rút” được trong các hoạt động thực tế của mình và làm việc với các bên liên quan khác nhau trong dự án bao gồm các cơ quan chính phủ, mạng lưới doanh nghiệp, học viện và hơn hết là bản thân các MSME.

Bài báo về chính sách dự án thực tiễn này nêu bật các phát hiện và đề xuất chính cho chính sách trong suốt chu trình triển khai của Chương trình Đối tác nhằm hướng ứng sáu lĩnh vực chủ đề chính được đề cập trong hội nghị dự án thực tiễn. Các chủ đề này bao gồm:

1. Thúc đẩy Tăng trưởng Bao trùm
2. Hỗ trợ các Nữ doanh nhân và Doanh nhân trẻ
3. Hỗ trợ Chuyển đổi Kỹ thuật số cho các MSME
4. Đảm bảo Quyền tiếp cận Nguồn tài trợ của các MSME

5. Đảm bảo Quyền tiếp cận các Dịch vụ Hỗ trợ MSME

6. Khuyến khích Tiếp cận Thị trường Rộng hơn

Để hưởng ứng những chủ đề này, bài báo này trình bày những phát hiện từ kinh nghiệm triển khai thực tế Chương trình Đối tác tại Indonesia, Peru, Philippines, Việt Nam và phân tích xuyên quốc gia về bộ dữ liệu khảo sát quốc gia của dự án. Bài báo này nhằm mục đích so sánh giữa kinh nghiệm của các doanh nhân khi điều hành MSME trong bốn nền kinh tế trọng điểm của Chương trình Đối tác và bối cảnh nơi họ hoạt động. Để làm được như vậy, bài báo này đưa ra các đề xuất chính sách để xây dựng năng lực cạnh tranh cho MSME trong tương lai, trong và sau khi kết thúc đại dịch COVID-19.

Các đề xuất chính sách trong báo cáo này dựa trên bằng chứng định tính và định lượng được lấy từ các hoạt động thực địa của Chương trình Đối tác và bộ dữ liệu khảo sát quốc gia. Các đề xuất này được điều hướng theo tầm nhìn và khuôn khổ chính sách dành cho MSME trong khu vực, đặc biệt là Kế hoạch Chiến lược SMEWG của APEC trong Giai đoạn 2020-2025 và Tầm nhìn Putrajaya 2040.

Các đề xuất chính sách chính được đưa ra trong báo cáo này bao gồm:

1. Thúc đẩy Tăng trưởng Bao trùm: Cuộc đối thoại giữa các cơ quan chính phủ, MSME và những bên liên quan mật thiết khác đóng vai trò rất quan trọng trong việc đạt được năng lực ứng phó toàn diện trong khủng hoảng và các lộ trình phục hồi bền vững. Các cơ quan chính phủ phải đảm bảo rằng nhu cầu của các doanh nghiệp nhỏ sẽ được giải quyết thông qua các kế hoạch hành động nhằm phục hồi nền kinh tế trong dài hạn.
2. Hỗ trợ các Nữ doanh nhân và Doanh nhân trẻ: Cần nâng cao năng lực cạnh tranh, cải tiến mạng lưới kiến thức và quy trình thu thập dữ liệu phân tích hơn nữa để giải quyết các rào cản mang tính hệ thống hạn chế trao quyền phát triển kinh tế cho phụ nữ và thanh niên.
3. Hỗ trợ Chuyển đổi Kỹ thuật số cho các MSME: Các nhà hoạch định chính sách phải đánh giá những nỗ lực hiện có của các MSME để kết hợp chiến lược kỹ thuật số vào mô hình kinh doanh của mình cũng như hỗ trợ thêm trong quá trình số hóa, chẳng hạn như xây dựng cơ sở hạ tầng Công nghệ Thông tin và Truyền thông (CNTT-IT) mạnh mẽ hơn và nâng cao kỹ năng sử dụng mạng xã hội.
4. Đảm bảo Quyền tiếp cận Nguồn tài trợ: Các cơ quan chính phủ phải có những điều chỉnh sao cho cách thức tiếp cận các nguồn tài trợ và cơ chế tài trợ khác nhau trở nên dễ dàng hơn và phổ biến hơn, cũng như nhằm mục tiêu đến những nhu cầu riêng biệt của các MSME và doanh nhân (ví dụ: theo quy mô doanh nghiệp, ngành nghề, giới tính và độ tuổi). Những nhu cầu này có thể được đánh giá thông qua việc thu thập dữ liệu.

5. Đảm bảo Quyền tiếp cận các Dịch vụ Hỗ trợ MSME: Các cơ quan chính phủ được khuyến khích đầu tư nhiều nguồn lực hơn vào hoạt động tiếp thị và phổ biến thông tin về các chương trình và dịch vụ hỗ trợ MSME, đồng thời hướng mục tiêu những nguồn lực này đến các đối tượng nữ doanh nhân và doanh nhân trẻ.
6. Khuyến khích Tiếp cận Thị trường Rộng hơn: Các cơ quan chính phủ phải hỗ trợ doanh nhân và MSME tích lũy thêm kinh nghiệm trong thị trường quốc tế và mở rộng thị trường ra nước ngoài. Điều này bao gồm đầu tư nhằm tăng cường thúc đẩy cơ hội toàn cầu và nâng cao kỹ năng của các doanh nhân để có thể tham gia vào các thị trường quốc tế.